

Bessenyei Ferenc Művészeti Díj 2015. évi díjátadó ünnepsége

Tisztelt Miniszter Úr, tisztelt Polgármester Úr, kedves vendégek, kedves Díjazottak!

Számomra és nyilván sokak számára, akik szerették Bessenyei Ferencet, szinte felfoghatatlan, hogy immáron kicsit több mint 10 éve nincs közöttünk. Huszti Péter 2005. január 12-én a Farkasréti temetőben Feri búcsúztató beszédében többek között ezeket mondta: „Egy hatalmas pálya zárult le, és boldogan mondhatjuk, hogy teljes pálya. Mi mégis, az itthagyottak keserűen hozzátehetjük, hogy kidőlt egy hatalmas tölgy. A szétszéledt nyáj megint árvább maradt, nem tud a törzse körül összebújni, nem tud a koronája alá húzódni. Nehéz lesz az úton, útfélen hirdetett, mennydörgött Péter apostoli intelmei nélkül eligazodni ebben az erkölcsi zűrzavarban.”

Mögöttünk van tehát pár nappal halálának és temetésének 10., és előttünk, szintén pár nappal, születésének 96. évfordulója. Horváth Ádám rendező, Molnár Ferenc unokája egy édesanyja tiszteletére készült rádióműsorban a riporter kérdésére, hogy miért nem tesz többet e nagyszerű asszony (Molnár Márta) emlékének fenntartására, azt válaszolta, hogy a kiváló emberek emlékének nyilvános őrzése nem a hozzátartozók, hanem úgymond „idegenek” feladata. Vagyis olyanoké, akik személyes, érzelmi okok nélkül, pusztán érdemei miatt vállalják fel egy nagy ember emlékének az ápolását.

Hogy ez az állítás mennyire igaz, azt csak Feri halála után, az elmúlt 10 évben értettem meg. Ezért örülök és köszönöm, hogy Bessenyei Ferenc szülővárosa rendületlenül ápolja nagy fiának emlékét. A város az idei évben immár hetedszer teszi lehetővé, hogy kiosszuk a Feriről elnevezett művészeti díjat, és ma megemlékezzünk halálának 10. évfordulójáról, ráadásul itt, a róla elnevezett művelődési központban.

A díjat 2008-ban a közgyűlés azzal a céllal alapította, hogy olyanok kapják, akik művészetükkel, munkájukkal ugyanazt a szellemiséget képviselik, mint amit Bessenyei Ferenc képviselt.

Kedves Fogarassy Judit, bevallom, hogy Ferihez és hozzám nem állt közel a modern tánc műfaja. A bírálóbizottság mégis Önnek ítélte idén az egyik díjat, mégpedig azért, mert a javaslattevők szerint az Ön „munkája jelen van a családok mindennapjaiban is, amikor anya és leánya együtt mondja el, hogy az a tartás és precíz, következetes munka, amely testi és lelki egyensúlyát megalapozza, az Ön neveléséből ered. Hihetetlen, töretlen odaadással, alázattal tanítja a kis- és nagylányokat. Az óvodások mozgásában tetten érhetővé válik a rendezettség, az igényesség, amely nagy ívű pályát ír le a felnőtté válás küszöbéig. A harmonikus mozdulatokon túl a művészetek iránti alázatra, az alkotó munkához való pozitív hozzáállásra, kitartásra és csapatszellemre neveli a hozzá járó fiatalokat, fejleszti a szépérzéket és a stílusérzéket is.”

Vagyis munkásságával azt az erkölcsi zűrzavart próbálja meg enyhíteni, amiben – Huszti Péter szavait idézve ismét – Feri nélkül ma mindannyiunknak nehezebb kiigazodni.

Kedves Győző, mi 1999. februárjában, pár nappal Feri 80. születésnapja után láttuk Magát először színpadon egy kiváló darab nagyszerű előadásában. A darabot, Hunyadi Sándor Feketeszárú cseresznyéjét pár évvel később a rádiószínház két olyan színésszel a főszerepben mutatta be, akiket régóta ismertem, és nagyon nagyra tartottam. Ráadásul arról is meg voltam győződve, hogy egy ilyen kiváló darabot egyszerűen nem lehet rosszul játszani, de mint kiderült, tévedtem. Az előadás annyira élvezhetetlen volt, hogy nem is hallgattam végig. Ekkor értettem meg, hogy mit értett Feri azzal az örökérvényű megállapításával, hogy kis lélekkel nem lehet nagy lelkeket játszani. És azt is, hogy egy színészlőről a színpadon, vagyis játék közben derül ki, kell kiderülnie, nem pedig a civil életben, hogy valójában mekkora a lelke.

Feri egy 2000. áprilisában sugárzott élő tévéadásban azt mondta, hogy a „azt az utat, amin ő járt, lehet folytatni tovább, nem lesz könnyű, de meg lehet próbálni”. Nos, a mai színházi élet nem alkalmas arra, hogy ott bárki folytassa az ő munkáját. Mi 1999 után minden szerepében megnéztük Magát, és ezért bizton állíthattuk, hogy Maga alkalmas, illetve alkalmas lett volna a Feri által fémjelzett súlyos, nagy szerepeket érvényesen eljátszani. Elsősorban nem is a Maga, hanem a nézők, a

magyar színházművészet tragédiája, hogy az utóbbi időkben erre nem kerülhet már sor. A mai színházi élet nem igényli, sőt nem is viseli el a „nagy lelkeket”, nem tud mit kezdeni a hősökkel, akiket Maga évekkal ezelőtt érvényesen állított, és állíthatna most is színpadra.

Kedves Győző, a Bessenyei Ferenc Művészeti Díj bírálóbizottsága, és Hódmezővásárhely közgyűlése sajnós nem tud Magának nagy klasszikus drámai szerepeket adni; munkájának megbecsülését – idézőjelben – „csak” egy díjjal tudja kifejezni, de ez a díj Bessenyei Ferenc nevét viseli, aki az elmúlt 60 év legnagyobb színésze és egyik legnagyobb magyar embere volt.